

ненням даних цифрових систем), і такі ознаки будуть притаманні будь-якому новому цифровому інструменту у сфері забезпечення прозорості використання публічних коштів.

Література:

1. Про відкритість використання публічних коштів : Закон України № 183-VIII від 11.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>
2. Деякі питання створення і функціонування єдиного веб-порталу використання публічних коштів : Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 911-р від 14.09.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2015-%D1%80#Text>
3. Про затвердження Порядку адміністрування єдиного веб-порталу використання публічних коштів : Постанова Кабінету Міністрів № 694 від 14.09.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/694-2015-%D0%BF#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-613-6-96>

КООРДИНАЦІЯ ТА ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ У СИСТЕМІ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ Й МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Смирний Олександр Сергійович

Доктор філософії у сфері права

ORCID ID: 0009-0001-1479-9613

Найбільш поширеними формами взаємодії органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади є координація спільної діяльності та здійснення державного контролю. Координація передбачає погодження дій суб'єктів у різних сферах суспільного життя з метою досягнення спільного результату, тоді як державний контроль полягає у здійсненні організуючого та керуючого впливу на відповідну діяльність [1].

Одним із найбільш поширених проявів координаційної взаємодії є передача органам місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Ефективність делегування безпосередньо залежить від того, чи здатен орган місцевого самоврядування забезпечити реалізацію відповідних функцій більш результативно,

ніж орган державної влади. До таких делегованих повноважень належать, зокрема, ведення статистичного обліку населення, контроль за дотриманням державної дисципліни цін і тарифів, здійснення контролю за надходженням платежів до місцевих бюджетів, облік житлового фонду та контроль за його використанням, забезпечення житлом окремих категорій громадян, які потребують соціального захисту, а також інші повноваження, визначені законодавством [2].

Окремою формою взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади виступає державний контроль. Його зміст охоплює два взаємопов'язані напрями. По-перше, це контроль за додержанням законодавства органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами під час здійснення покладених на них повноважень [3, с. 186]. По-друге, це контроль за належним виконанням делегованих повноважень, а також за цільовим використанням фінансових і матеріальних ресурсів, що передаються для їх реалізації відповідно до вимог чинного законодавства [4, с. 325].

Взаємодія між зазначеними суб'єктами публічної влади здійснюється також на рівні формування державної політики та нормативного забезпечення функціонування місцевого самоврядування. Саме з цією метою в Україні функціонує Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, одним із ключових завдань якого є формування та реалізація державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування [5]. Водночас, незважаючи на існування різноманітних форм, принципів та механізмів взаємодії, чинне законодавство досі не містить комплексного нормативного визначення самого поняття взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Така законодавча прогалина зумовлює виникнення правової невизначеності та негативно впливає на ефективність правозастосовної практики.

Як зазначають Ю.Б. Каплан, О.М. Держалюк та Г.В. Макаров, сучасна модель взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування характеризується низкою системних проблем. Серед них автори виокремлюють подвійний правовий статус місцевих державних адміністрацій, які одночасно є складовими вертикалі виконавчої влади та виконують окремі функції місцевого рівня; недосконалість системи державного контролю, яка фактично поширюється лише на реалізацію делегованих повноважень; обмеженість фінансових і матеріальних можливостей територіальних громад, особливо на базовому рівні; недостатнє законодавче врегулювання правового статусу територіальних громад на рівні районів та областей; поступове розширення кола соціальних повноважень органів місцевого самоврядування без належного фінансового забезпечення; а також

збереження неформального впливу місцевих державних адміністрацій через фінансову залежність органів місцевого самоврядування, що створює підґрунтя для виникнення конфліктів між відповідними суб'єктами [1, с. 38–39].

Поряд із цим чинна система організації взаємодії між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади має й інші недоліки. Зокрема, законодавство не містить чіткого розмежування сфер спільної діяльності та компетенції відповідних органів. Нормативне регулювання взаємодії значною мірою здійснюється на рівні підзаконних актів, що на практиці призводить до переважання адміністративно-організаційних механізмів над належним нормативно-правовим регулюванням. Крім того, розширення обсягу делегованих повноважень органів місцевого самоврядування закономірно потребує збільшення державного фінансування у формі субвенцій, однак за умов дії правового режиму воєнного стану забезпечення такого фінансування є суттєво ускладненим.

Література:

1. Макаров Г. В., Держалюк О. М., Каплан Ю. Б. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування у межах нової системи територіальної організації влади в Україні : аналіт. доп. / Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2011. 54 с. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/politika/vzaemodiya-organiv-derzhavnoi-vladi-ta-miscevogo-samovryaduvannya-u-mezhakhi>.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Ященко Т. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій з питань реалізації делегованих повноважень. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 2(29). С. 183–189.
4. Гончарук Н. Т., Прокопенко Л. Л. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові та функціональні аспекти. *Теорія та практика державного управління*. 2011. Вип. 1. С. 321–329.
5. Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.12.2022 р. № 1400. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1400-2022-п/ed20230120#n14>